

योऽस्य सृष्टो विनाशाय स एवैनं हनिष्यति । परिवर्ज्य गुरुं याहि यत्र राजा सुयोधनः ।
 राज्ञा राजा हि योद्धव्यो नाराज्ञा युद्धमिच्छते । तत्र त्वं व्रज कौन्तेय हस्त्यश्वरथसंघतः ।
 यावन्मात्रेण च मया सहायेन धनञ्जयः । भीमश्च नरशार्दूलो युध्यते कौरवैः सह ।
 वासुदेववचः श्रुत्वा धर्मराजो युधिष्ठिरः । मङ्गलं चिन्तयित्वा तु ततो दारुणमाह्वं ।
 प्रायादुतममित्रघ्नो यत्र भीमो व्यवस्थितः । विनिघ्नस्तावकान् बोधान् व्यादितास्य इवान्तकः ।
 रथघोषेण महता नादयन् वसुधातलं । स मेघ इव घर्मान्ते राजराजो युधिष्ठिरः ।
 भीमस्य निघ्नतः शत्रून् पार्थिवं जग्राह पाण्डवः । द्रोणोऽपि शत्रून् पाञ्चालान् व्यधमद्रजनीमुखे ।
 इति श्रीमहाभारते द्रोणपर्वणि घटोत्कचवधपर्वणि रात्रियुद्धे सोमदत्तवधे द्विषष्ट्यधिकशतोऽध्यायः ॥ १६२ ॥
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ वर्त्तमाने तथा युद्धे धोररूपे भयानके । तमसा संघृते लोके रजसा च महीपते ।
 नापश्यन्त रणे योधाः परस्परमवस्थिताः । अनुमानेन संज्ञाभिर्युध्यन्ते क्षत्रियर्षभाः ।
 नरनागाश्वपत्तीनां महारौद्रचये विभो । द्रोणकर्णकृपा वीरा भीमपार्श्वतमात्तताः ।
 अन्योऽन्यं लोभयामासुः सैन्यानि भरतर्षभ । बध्यमानानि सैन्यानि समन्तात्तैर्महारथैः ।
 तमसा संघृते चैव समन्तादिप्रदुद्रुवुः । ते सर्वतो विद्रवन्तो योधा विस्वस्तचेतसः ।
 अहन्यन्त महाराज धावमानाश्च सर्वतः । महारथसहस्राणि जघ्नुरन्योऽन्यमाहवे ।
 अन्धे तमसि मूढानि पुत्रस्य तव मन्त्रिते । ततः सर्वाणि भूतानि सेनामुख्याश्च भारत ।
 व्यमुह्यन्त रणे तस्मात्तमसा संघृते सति ।
 ॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ अथ संलोड्यमानानां पाण्डवैर्निहतौजसां । अन्धे तमसि मग्नानामासीत् किं वो मनस्तदा ।
 कथं प्रकाशस्तेषां वा मम सैन्यस्य वा पुनः । बभूव लोके तमसा तथा सञ्जय संघृते ।
 ॥ सञ्जय उवाच ॥ ततः सर्वाणि सैन्यानि हतशिष्टानि यानि वै । सेनागोपूतयादिभ्यः पुनर्युद्धमकल्पयन् ।
 द्रोणः पुरस्ताज्जघने तु शल्यस्तथा द्रैणिः पार्श्वतः सौबलश्च । स्वयञ्च सर्वाणि बलानि राजन् राजाऽचरन्महदधिकं
 निशाया ।
 उवाच सर्वांश्च पदातिसङ्घान् दुर्व्योधनः पार्थिवान् सान्त्वपूर्वम् । उत्सृज्य सर्वे परमायुधानि गृहीत हस्तैर्ज्वलितान्
 प्रदीपान् ।
 ते चादिताः पार्थिवसत्तमेन ततः प्रहृष्टा जगृहुः प्रदीपान् । देवर्षिगन्धर्वसुरर्षिसङ्घा विद्याधराश्चासुरसं गणाश्च ।
 नागाः सयचोरगकिन्नराश्च हृष्टा दिविस्था जगृहुः प्रदीपान् । दिग्दैवतेभ्यश्च समापतन्तोऽदृश्यन्त दीपाः ससुगन्धि
 तैलाः ।
 विशेषतो नारदपर्वताभ्यां सम्बोध्यमानाः कुरुपुङ्गवार्थं । सा चैव भूयो ध्वजिनो विषक्ता व्यरोचताग्निप्रभया निशायां ।
 महाधनैराभरणैश्च दीप्तैः शस्त्रैश्च दिव्यैरभिसम्पतद्भिः । रथे रथे पञ्च विदीपिकास्तु प्रदीपिका मत्तगजे च यश्च ।
 प्रत्यश्वमेकश्च महाप्रदीपः कृतस्तु ताः पाण्डवकौरव्यैः । क्षणेन सर्वे विहिताः प्रदीपा व्यादीपयन्तो ध्वजिनो
 तवाग्र ।